

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
N O. 13119

FEYGELE UN RAKELE

Moisei Pinchevskii

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

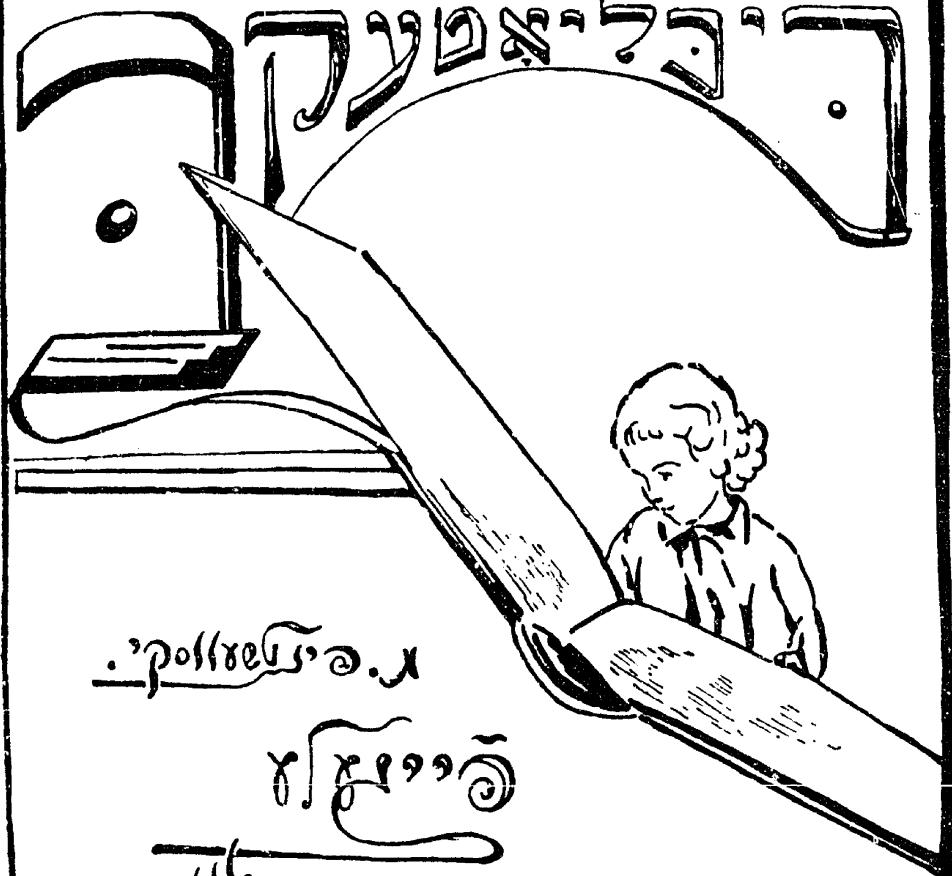
Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

רִבְלִיאָטֶעֶם

א. א. יַקְוֹנָה

אַיִלְלָה

רַחֲמָה

„קָנָעָר-פְּרִיבֵּגָן“, וְאֶשְׁעָנָן

ה. פיזטשעוסקי

1

פִּיאָשְׁלַע אֹן דָּקָעַלַּע

2

וְיַעֲזֵב אֹן בִּילְקָעַ האָבָן
אַגְּעַהּוֹיְבָן לִיְיֻונָנוּ דָעַם
"קִינְדָּעַר=פְּרִידִינְד"

אַנְגָּעָהּ

וְיַעֲזֵב אֹן בִּילְקָעַ האָבָן
אַגְּעַהּוֹיְבָן לִיְיֻונָנוּ דָעַם

קִינְדָּעַר=פְּרִידִינְד

1936 ינואר

"קִינְדָּעַר=פְּרִידִינְד", זָוָרְשָׁע 1935
וַיְבָעַט בִּיכָּל

הילע געצייכט פון
הירש אלטמאן

אין צהיטן טיזנטז איז דער נאטען פון
ביבּ גענדרעם אויף "קונדער-פרינר".

M. P i n c z e w s k i
F E J G E Ł E U N R A K E Ł E
„Kinder Frajnd”, (wydanie „B”)
W a r s z a w a 1 9 3 5
גוטנגן בּיְתַן גִּיאָן, חַדְשָׁה, מִזְמָרָה
Druk. „Renoma”, Warszawa

א. פִּי גָּעַלְעָ אֹן דָּקָעַלְעָ

אָס פִּיגָּעַלְעָ הָאָט דָּעַרְפִּילְט, אֹז דָּעַר וּוַינְטָעַר דָּעַר—
נָעַנְטָעַרְט זִיר. הָאָט זִיר עַס אָוִיפְגָּעַהוִיבָּן אֹן אָוּוּשָׁן—
גַּעֲפְלוּגָן וּוַיִּיט, וּוַיִּיט.

גַּעֲפְלוּגָן אָטָג. אֹן נָאָר צְוֵוֵי. אֹין נָאָר צָעַן. אֹון
נָאָר זִיבְעַן. אַיְזָן שְׂוִין אִינְיִינְעָם דְּרִיְיסִיל טָעַג.

אַזְוִיפָּן אִינְאָנוֹנְדְּרִיסְקְּסְטָן טָאג אַיְזָן דָּאָס פִּיגָּעַלְעָ
אָנְגָּעַלְיִמְעָן אַיְזָן אַלְאָנְדָּאָזָא, וּוּס' אַיְזָן שְׁטָעַנְדִּיק וּוַאֲרָעָם.
וּוְאַסְטָן דָּאָרְט פָּאָמְעַרְאָנְצָן אֹן בָּאָנְאָנְעָן אֹן קָאָקָאָס-גִּיט,
אֹן צְיַלְגָּרוּיִמְעָן, אֹוּ אַלְעָרְלִיִּיְהִיטִּין.

הָאָט דָּאָס פִּיגָּעַלְעָ דָּאָרְט אָפְגָּוּזְכָּט אֶבְיִמְעַלְעָ.
אַיְזָן דָּאָס בֶּיְמַעַלְעָ גַּעַוְאָקָסְן בִּיְיַיְכָּעַלְעָ. אַיְזָן דָּאָס
טִיכְכָּעַלְעָ גַּעַרְוּנְעָן צְוֵוֵישָׁן בְּעֶרֶג.

בְּיִנְאָכְט אַיְזָן דָּאָס פִּיגָּעַלְעָ גַּעַשְׁלָאָפִי, שְׁטִיעַנְדִּים
אוֹרֵף אַיְזָן פִּיסְעַלְעָ צְוֵוֵישָׁן דִּי צְוֵוֵיִגְּן, אַיְזָן בִּיְיַיְאָג—אַזְמָ
גַּעֲפְלוּגָן מִיט דָּעַר לְעַנְג פִּינְעָם טִיכְכָּעַלְעָ צָו וּוּכָן שְׁפִיּוֹן:
אֶוּ וּוּרְעַמְל. אֶ פְּלִיגָּעַלְעָ. אֶ קָעַרְנְדָל.

בִּים טִיכְכָּעַלְעָ הָאָט דָּאָס פִּיגָּעַלְעָ זִיר פָּאָקָעַנְט מִיט אֶ
יְוָנְגָרָאָקָעַלְעָ. זְעַנְעָן בִּיְדָעְגָּעַוְאָרְן צְוֵוֵיִגְּן גַּוְטוּעָ כָּאָוִירִירִימְלָעָר.
פְּלָעָגָט דָּאָס פִּיגָּעַלְעָ אֶלְעָ פָּאָרְטָאָג צִיְפְּלִיעָן צָוּם
בְּרַעְגָּט טִיכְכָּעַלְעָ אֹין אֶ זָּאָג טָאָן:

— “צָרִי... צָעַרְד... צָרִי...” דָּאָס הָאָט גַּעַהְיִיסְן: כְּרִישָׁ —

דער אינדעָרְפּרִי... איז ראַקעַלָּע באַלְד אַרוֹיסְגֶּעָרְאָכְנָן
פֿון ווֹאָסְעָר, אֵין האָט מִיט בִּידָע הַעֲרָנְעָרְלָעָךְ זִיךְ גַּעַז
גַּרְיסְט צָום פִּיגַעַלָּע.

הָאָט פִּיגַעַלָּע זִיךְ זַיִינָר דַּעֲרְפּרִיִּיט מִיטָּן כָּאוּוּרְלָל
אֵין האָט אַוִּיסְגֶּעָרְשִׁיגָּעָן: — “צֻוּאַי... צַעֲרָרָר... צִיףּ” דָּאָס
הָאָט גַּעַהְיִיסָּן: אֹוי! ווֹי דָּאָס ווֹאָסְעָר אֵין טִיףּ!... קָרִי...
צָרִי... צָרָאִי! קָרִיךְ... קָרִיךְ אַרוֹיסִיס!

אֵין רַאַקְעַלָּע אַרוֹיסְגֶּעָרְאָכְנָן אוּפְּנָן בְּרָעָג. אֵין בִּידָע
הָאָבָּן זִיךְ גַּעַנוּמָעָן דַּעֲרְצִילְוָן מִיסְעַלָּעָךְ, אוּפְּנָן אֹזָא לְאַשְׁן,
וּוֹאָס נָאָר פִּיגַעַלָּע אֵין רַאַקְעַלָּע אֵין גַּילְדָּעָנָע פִּישָׁעָ
לְעָרָפָּאָרָע פָּאָרְשְׁטִיעָן.

רַאַקְעַלָּע אָבָּעָרָהָאָט גַּעַקְעַנְטָן זַיִינָר ווֹיִינִיקָּ מִיסְעָ
לְעָרָ. אַ צְוּוּיִ-דְּרִיִּ. פֿון פִּיאַוְקַעַלָּעָךְ. פֿון מוֹיִינָר=קַעְפְּלָעָךְ.
אֵין פֿון קַלְיִינִינָקָע גַּרְינָע פְּרַעַשְׁלָעָךְ מִיט ווֹיִסְעָ בִּיכְלָעָךְ.
וּוֹיִלְּ רַאַקְעַלָּע הָאָט שְׁטַעַנְדִּיקָּ גַּעַוּוֹגִינְט אֹיֶף אִין אָרט.

אָט דָּאָרְטָן, בִּים בְּרָעָג פֿון טִיכְכְּלָעָךְ.

נָאָר דַּעֲרְפָּאָר הָאָט דָּאָס פִּיגַעַלָּע גַּעַקְעַנְטָן אָן אָ
שִׁיר מִיסְעַלָּעָךְ. פֿון פָּאָסְטְּעַכְלָעָךְ. פֿון הַנְּגַטְעַלָּעָךְ. פֿון
מוֹרָאַשְׁקַעַלָּעָךְ. פֿון בִּינְעָן. פֿון רְוִיטָעָךְ קַאַרְשְׁעַלָּעָךְ. אֵין
פֿון דַּי יָאַטְלָעָךְ — אֹוי, דַּי שְׁלַעַכְתָּעָ יָאַטְלָעָךְ, וּוֹאָס קַלְעָ
טָעוֹן אֹיֶף דַּי בִּימָעָר צֹו זַוְּכָּן גַּעַטְטָן מִיט אַיִיְעַלָּע!
אֵין נָאָר פִּילְּ אַנְדְּעָרָע מִיסְעַלָּעָךְ. וּוֹיִלְּ דָּאָס פִּיגַעַ
לְעָ אֵין דָּאָר אָ וּוּלְטָ אַוִּיסְגֶּעָרְפּוּוּגָן.
פְּלָעָגָט רַאַקְעַלָּע שְׁטִיְין מִיט אוֹ אַנְגַּעַנְיוּגָן קַעְפְּעַלָּע,

מיט און אויערל איזיף א זייט, און זיך אײַנהען איז דעם
פִּיגָּעָם מִיְסָלָעָךְ.

און בידע כאווירימלעך האבן זיך שטארק ליב
באוקומען. האט מען זיך אַפְגָעָשְׁמוּעַסְטַ, אוֹ וּוֹעֵן דָאַס פִּיִּי
געַלְעַוְוָעַט צוֹרִיקְפָּלִיעַן אִין דָעַר אַלְטָעַר הַיִּים, זָאַל עַס
מיַטְנוּמָעַן מִיט זִיך אַוְיך רַאֲקָעַלְעַן, זַוְיִיל דָעַם רַאֲקָעַלְעַ
הָאַט זִיך זַיִינָר גַּעוֹנוֹאַלְטַ זָעַן נִיְיעַ עַרְטָעַר אָונַן נִיְיעַ וּוֹאַ
סָעַרְן אָונַן נִיְיעַ גְּרָאָזֶן.
ゴוט.

אַפְגָעָשְׁמוּעַסְטַ אִין אַפְגָעָשְׁמוּעַסְטַ.

2

אוֹ דָעַר טָאגְ פּוֹ צוֹרִיקְפָּלִיעַן אִין גַּעֲקוּמָעַן — הָאַט
דָאַס פִּיגָּעָךְ זִיך אַוְועַגְעַשְׁטָעַלְטַ בְּיִם בְּרַעְגְּ טִיכְבָּלְעַ
און אַ רְוֵף גַּעַטְזָן :

— טְשְׁרִיק... טְשְׁרִיק... טְשְׁרִיק... דָאַס הָאַט גַּעַהְיִיסְן:
צְוֹרִיקְ!... כְּפָלִי שְׁוִין צְוֹרִיקְ... אִין רַאֲקָעַלְעַ בְּאַלְד אַרוֹיסְ
גַּעֲקָרָאָכְן פְּזַן וּוּאַסְעַר. זִיך פָּאַמְעַלְעַךְ אַרוּפְגַּעַהְוִיבְן אַוְיךְ
דָעַם שְׁטִינְנְעַרְדִּיקְן בְּרַעְגְּ אָזְן אַוְיפְּהִיְיְבָנְדִּיקְ אַקְלָעַמְעַרְלַ
אַיְנְדָעַרְלָגְפַּטְן, גַּעֲפְלִיבְן שְׁטַיְין, וּוּי אַיְנְנָעַר וּוּאַס פְּרַעְגַּטְ:
— וּוּי אַזְוִי... וּוּי אַזְוִי וּשְׁעַ וּוּלְ אַיךְ דִּיר נַאֲכַ
הָאַלְטָן?... דָו, פִּיגָּעָךְ, פְּלִיסְטַ זָאַךְ אַזְוִי גַּעַשְׁוִינְדַן. אָונַן
אַיךְ — קְוִים וּוּאַס אַיךְ שְׁטָעַל אַ פְּוִיס...
— קְרִיכְ... צְרִיכְ... כִּי... דָאַס הָאַט גַּעַהְיִיסְן: קְרִיכְעַרְ!

כִּיְכִּיְכִּי!... וּוּאַס דָעַן? אַיךְ וּוּיַס דָעַן נִישְׁתַּ, אָז דָו בִּיסְטַ

5

א שווערער פארשווין... אקייזער, איך וועל דיר שווין
מוון טראגוי בײַ א פיסעלע! אן אנדר ברײַרעה האב איך
מייט דיר?...

האט דאס פיגעלע גענומען ראקעלען אין שנאבל.
זיך אויפגעהויבן אונ אועהגעפלויגן.

צום אנהייב האט ראקעלע זיך דערשראָקן. וויל-
וויל! – ווּס' האט געשווינדליך פאר די אויגן! זיך אויס-
געדוכט, אָז די גאנצע וועלט אנטלויפט צוריק, אָזֶריך...
בערג, טיכל, וועלט, אלע, אלע אנטלויפט צוריק.
אָפער שפערער האט זיך ראייעלע איינגעוווינט.
אין מיט גרויס האנצע אָרְזַנְטִינְגָּעָהָקְּסָט אָוִיף די שווין!
דלדיקע בערג, און ביימער, און וועגן.

אייז מען געלוויגן אזי אָוָאָך. און צוּוֹי. און פֵּיר.
איינינעם הייסט עס: אָ קוּידָעָש.

אייז מען שווין געוווען וויתט פון דער היים. אָבער
וואס וויתער און וויתער, איז דאס פיגעלע געוואָן
אלע מידער און מידער, וויל ראקעלע האט זיכער גע-
וויגן עפֿשׂער צען גראָם.

האט דאס פיגעלע אָנגעהויבן כָּאָרָאָטָע צָעָהָבָן.
האט זיך עס אָפְּגָּעָשְׁטָעָלָט אָוִיף אָ בערגעלע אָן, אָפְּ
כָּאָפְּנָדִיך דָּעַם אָטָעַם, הָאָט עס קוּוִים אָרוּיסְגָּעָמָרְמָלָט:
– “טְשִׁיר... טְשִׁיר... טְשִׁיר...” דאס האט געהַיִסְנָּן:
שיר:שיר נִישְׁתָּטוּ גַּעֲפִיכְּבִּין אָן לְגַנְגַּעַן!... מַעַרְ, בְּרוֹדְעָרְלִי,
וועל איך דיך נִישְׁתָּטוּ קָאנָעָן טְרָאָגָן! וויל אויב איך זאל

נאר פֶּלִיעַן מיט דיר אינניינעם, אייז אָדער אֵיך ווועל אַ
פָּאל טוֹן טוֹיט אָדער אֵיך ווועל אַנְהָוּמָעַן אֲהַיִם אֵין אַ
יאָר אַרְומָן!...

האָט רַאֲקָעַלָּע אַמָּאָר גַּעֲטָוּן מִיטָּן פִּיסְעַלָּע, וּי
איינער רעדט: — נִישְׁקָאַשׁ... אֵיך ווועל נִישְׁט פָּאַרְפָּאַלְן
זְעוּרָן! אֵיך ווועל מִיר שְׂוִין פָּאַמְעַלְעַךְ אַלְיַיְן קְרִיכָן אֵין
דָּעַר וּוּיְאָדָר וּוּלְט אַרְיַיְן... אָוֹן אַט וּוּסְטוּ זָעַן, פִּיְּ
גַּעַלָּע, אֵי אֵיך ווועל דִּיד נָאָר דָּעַרְיָאָגָן! דָּו זָאָג מִיר נָאָר,
פִּיגַעַלָּע, וּי אַזְוִי דָאָרָף אֵיך נָאָכְרִיכָן? רַעֲכַטָּס, צַיְּ
לִינְקָס? אָז דָו וּוּסְטוּ מִיר נָאָר זָאָג וּוּיְאָזְוִי, ווועל אֵיך
שְׂוִין מִיסְטָאָמָע אַלְיַיְן טַרְעַפְן!...

— טַרְעַל... טַרְעַל... טַרְילְ...” דָאָס האָט גַּעַהְיִיסָן:
טרַעַפְן—וּוְעַטְטָה נָאָר דָעַמְאַלְט, וּוּעַן דָו וּוּסְטוּ זִיךְרַאַלְטָן
נִישְׁט רַעֲכַטָּס אָוֹן נִישְׁט לִינְקָס, נָאָר גַּלְיִיךְ!

אָוֹן בִּיְדָע כָּאוּיְרִימַלְעַךְ הַאָבָן זִיךְרַגְעַגְנָט:
דָאָס פִּיגַעַלָּע הַאָט זִיךְרַאַיְפְּגַעַהוּבִּין הַעַט הַוַּיְקָ, אֵין
גַּרְיסְנְדִיק מִיט אַפְּלִיגַעַלָּע דָעַם רַאֲקָעַלָּע, אֵין עַר אַוּעַס
אֵין דָעַר בְּלוּיְיךְ בְּרִיְּטִיקִיט.

הַאָט זִיךְרַאַקָּעַלָּע אַנְגַּעַשְׁפָּאָרְט אַוִּיפְּנָסְטָן רַעֲכַטָּן קְלָעָן
מַעַרְלָן אֵין מִיט לִינְקָן נָאָכְגַּעַגְרִיסָט נָאָכָן פִּיגַעַלָּע, בֵּין
ס'אֵין פָּאַרְשְׁוּזְנָדָן גַּפְוָאָרָן.

נָאָכְדִּיעַט הַאָט רַאֲקָעַלָּע זִיךְרַגְעַלְאָזָט אֵין וּוּיְיִטְן וּרְעַג
אַרְיַיְן. גַּעַלְאָזָט זִיךְרַגְיִיךְ. נִישְׁט רַעֲכַטָּס אָוֹן נִישְׁט לִינְקָס...
נִישְׁט לִינְקָט אָוֹן נִישְׁט רַעֲכַטָּס... נָאָר גַּלְיִיךְ, גַּלְיִיךְ, גַּלְיִיךְ.

און דאס פיגעלע איז שווין לאנג אַנְגָּעָקָוּמָעָן אֵין
דער אלטער הײַם. און ראַקעַלָּע אִז נָאָר אַלְץ גַּעֲרָאָכָן.
און דער זומער אִז שווין געווען צו ענד. אָנוֹ רָאָ-

קעַלָּע אִז נָאָר אַלְץ גַּעֲרָאָכָן.

און דער האָרְבֶּטֶת האָט זיך שווין לאָנְג צַעְלִיָּגֶט
אוֹיף די נָאַקְעַטָּע פִּימָעָר. אָנוֹ רָאַקְעַלָּע אִז נָאָר אַלְץ
געֲרָאָכָן.

און דאס פִּיגַעַלָּע אִז שווין צַוְּרִיקְגַּעְפְּלוּיָּן אֵין די
וּאָרְעָמָע לְעַנְדָּר. אָנוֹ רָאַקְעַלָּע קְרִיכְטָן נָאָר אָוֹן קְרִיכְטָן
נָאָר ... נִשְׁתָּרְכְּתָס אָנוֹן נִשְׁתָּרְכְּתָס ... אִזְוּ נִשְׁתָּרְכְּתָס
און נִשְׁתָּרְכְּתָס ... נָאָר גְּלִיָּך אָנוֹן גְּלִיָּך ...

אוֹזֶוּ אוֹזֶוּ דאס פִּיגַעַלָּע אִז אַנְגָּעָקָוּמָעָן אֵין יֻנְעָם
לאָנד, וּוּס וּוּאַקְסָן פָּאָמְעָרָאָנְצָן אִזְוּ בָּאָנָּאָנָּעָן אוֹזֶוּ קָאָ-
קָאָס=נִיס אָנוֹן מִילְגָּרוּיָּמָעָן, האָט זיך עַס דָּעַרְמָאָנָט אִז
כָּאוּעָרָל, אִזְוּ רָאַקְעַלָּע.

אוֹוּ זָאָל עַס אִיצְטָעָר זִיְּן?... וּוּיִיט=וּוּיִיט מִיסְטָאָמָע...
אוֹן אָזֶוּ טְרָאַכְטְּנְדִּיק, אִזְוּ עַס דָּעַרְוּיִיל אַנְגָּעָקָוּמָעָן

צָוּם בִּימְעַלָּע, וּוּאָס וּוּאַקְסָט בִּימְעַלָּע צְוּוִישׁוּ די בָּעָרָג

אִיבְּעַרְגָּעַשְׁלָאָפָּן די נָאָכָט, האָט דאס פִּיגַעַלָּע זיך

גַּעַלְאָזָט פָּאָרְטָאָג כָּאָפָּן גַּעַשְׁמָאָקָע פְּרִימָאָרְגָּן=פְּלִיגַעַלָּע.

פְּלִי=פְּלִי אַהֲרֹן. פְּלִי=פְּלִי אַהֲרֹן. אָט אִזְוּ דָּעָר הַיִּיך.

אוֹן אָט אִזְוּ דָּעָר נִידָּעָר. אָט מִיט אוַיְסְגַּעַצְיוּגָעָנָע פְּלִיגַעַ-

לָעָק. אָנוֹן אָט מִיט פָּאָכְנְדִּיקָע. אָנוֹן אָט בֵּין צו די וּוּאַלְקָן.

און אט נידעריך, נידעריך. הקעמאט בי דער ערעד.
און — פַּלוֹצְלִינְגֶּן-אוּי, וווער קרייכט עס דאָרטן?...

אוּי, אוּי, ס'אי זאָךְ רַאֲקָעֵלָעַ...

— "ראָא... קְרִי... רַרְאָא!..." דאס האָט געההיסן: רַאֲקָעֵלָעַ! רַאֲקָעֵלָעַ! כָּאוּזֶרֶל לִיבְנֶקָּעֶר! ווֹאָס מַאֲכָסְטָו? ווֹאָס מַאֲכָסְטָו?

האָט זיךְ רַאֲקָעֵלָעַ אַפְּגָעַשְׁתַּעַלְתָּ. זיךְ אַנְגָּעַשְׁפָּאָרָט אוּפְּנֵן הַינְּטוּרְשָׁטָן פִּיסְעַלְעַ, אָוּן דַּרְיְיַעְנְדִּיךְ אַזְוִי מִיטְ דִּי הַעֲרְנַעַרְלָעַךְ, הָאָט עַס גַּעֲקוֹקֶט צוֹם פִּיגְגָּעֵלָעַ מִיטְ גִּיוֹעַ: — אָהָא! ווֹאָס האָב אַיךְ דִּיר גַּעַזְאָגָט? גַּעַדְעַנְקָסְטָו? בַּיִּים גַּעַזְעַגְנָעַן זיךְ... דַּעַמְּאַלְטָ... הָאָב אַיךְ דִּיר גַּעַזְאָגָט, אָז אַיךְ ווּעַל דִּיךְ דַּעַרְיָאָגָנוּ? אַיְצָט זַעַסְטָו שָׂוִין? דַּעַרְיָאָגָט, אָהָא, דַּעַרְיָאָגָט!

— "צְרִי!... צְרָעַ!... צְרִי!..." דאס האָט געההיסן: ווֹי...
ווער... ווֹעֵן?...

אַבְּעָרָרָאָקָעֵלָעַ הָאָט גַּעֲקוֹקֶט אוּפְּנֵן פִּיגְגָּעֵלָעַ מִיט גַּאֲדַלְעַט.

— אָ! אַ שִּׁינְעַ שְׁטְרַעַקָּעַ בֵּין אַיךְ עַס אַפְּגָעַגְּאָנְגָעַן!
ווער ווֹיִסְטָ, ווֹעֵן אַיךְ ווּעַל זִין אַמְּאַל קַעַנְעַן אַפְּמַקְעַרְן
צָוְרִיךְ אֲהַיִּים! אָוּן דָּא — זַעַנְאָר זַעַ, אַנְיִיעַ ווּעַלְטָ אַרְוּם!
אָוּן אַטְיִיר אַנְיִיעַ אָוּן גְּרָאָזְן נִיעַע! ווֹי שִׁיְוַן! ווֹי שִׁיְוַן!
נַאָּר ווֹי דִּידָּאָזְיקָעַ נִיעַע עַרְטָעַר רַופָּן זִיךְ, דאס ווֹיִס אַיךְ
נִישְׁטָ. דִּי, פִּיגְגָּעֵלָעַ, בִּיסְטָ דָּאָךְ אַוִּיסְגָּעוּעַן אַ ווּלְטָ, זַאֲגָן
אוּיס: ווֹי רַופָּן זִיךְ אַט דִּי אַלְעַ נִיעַע עַרְטָעַר?

צרי... קרי... קבי!... — האט דאס פִּיגַעַלָּע זיך צעַזְעַן
לאכט. די ערטער? צרי... קרי... קבי... דיזעלפִּיהָע ער-
טער!... און דער טיך איז דערזעלפִּיהָע טיך!... און דה-
ברודערל, ביסט אינגןץן הינדערט שפאנ פון דיוו אל-
טער הים, ווי דז האט אלֶע דינגע יארן אַפְּגַעַלְעַבְט!...
— וואס הייט? — האט רַאֲקַעַלָּע גַּעַנּוּמָעַן צִיטָעָרָן
מייט בִּידָע הַעֲרָגָעָרְלָעָךְ. אֵיך בֵּין דאָך גַּעֲרָאָכְן אֹזְיִ פִּילְ-
צִיְּטָ... אֹזְיִ פִּילְ צִיְּטָ... פָּוּן דָּאָרְטָן אָן... פָּוּן יְעַנְעָם וּוַיְיטָן
אָרט, ווי דז האט מיר דעמאָלַט אַיבְּרָגַעַלְאָזְט...
— יָא, ברודערל... עַמְעָס... בִּיסְט טַאֲקָע גַּעֲרָאָכְן,
אָבעָר... טְשְׁרִיךְ... טְשְׁרִיךְ... טְשְׁרִיךְ... אֹוִיפְּ צְוֹרִיךְ בִּיסְטָן
גַּעֲקָדָאָכְן, ברודערל. ווי דִּין שְׂטִיגְגָּעָר אַיז: זיך רַוְּקָן
אוֹיפְּ צְוֹרִיךְ!...

האט רַאֲקַעַלָּע פָּאָר גְּרוּיט בְּפַשְׁעָ אַרְאַפְּגַעַלְאָזְט דָאָס
קַעְפַּעַלָּע בֵּין צוֹ דְּרַעְדר אָון פָּאָמְעָלָע אַרְיִינְגַּעַרְאָכְן
טִיף-טִיף אַין וּוָאָסְעָר אַרְיִין.

אַין דָאָס פִּיגַעַלָּע האט זיך אוֹיפְּגַעַהוּבָן אַינְדָעָר:
הוֵיכָ, אַין פְּלִיעַנְדִּיק אַלְעָגָן דַעַר זָוָן, האט עַס גַּעַזְנְגָעָן:
— צוֹוִי, טְשְׁרִיךְ! צוֹוִי טְשְׁרִיךְ!

לְעַנְדָעָר אַיִן אַוָן לְעַנְדָעָר אוֹיסְט!

וּוְעָר עַס קְרִיכָאָן אוֹיפְּ צְוֹרִיךְ —

יְעַנְעָר קוּמָט נִישְׁתָּאָן פָּאָרוּיס!

.2

וְיַעֲשֵׂה אָז בִּילָקָע הַאֲבָן אֹנוֹגָע- הַוִּבְנָן לִיְעַנְעַן דַּעַם „קִינְדָּעָר-פֶּרְיִינְדָּה“

1

נעבן א וועלדליך און נעבן א ברוינעם, און אונטער
א הימל א בריטן, א בריטן, שטייט זיך א ביידל.
שטייט זיך א ביידל אינמייטן דעם פעלד, גערינגלאט
מיט פיעמער און זאנגען. ווינט אין דעם ביידל א יידִ-
שער פויער, מיט וויב און מיט קינדער, מיט הינער אין
גענדז, מיט לאשעלַּן וויסן, וויסן ווי שנוי.

אייז יעדר מיט ארבעת פארנומען. פויער — אין
פעלד. דאס וויב — איין שטוף. גענדז — בײַ דעם טײַן.
און הינער איין הויף. נאָר דאס לאשעלַּן וויסען, און
וואָויק און ביילקע — זײַ אלע דריי זענען פראנס איז
פרי. הירושעט דאס לאשעלַּן און בריקעט גאלאָפ.
קלעטערט וועויכ אוף שפייע פונגעט ביידל. און ביילקע
מאכט קרייזן מיט שטיינדלאָך אין טײַן.

גייט אבער אָיר. ווערן אלע דריי גראָיס. דער
לאשעל צוּוִי יָאָר, ביילקע — זעס, און וועויכ — זיבּן.
נעמט מען דעם לאשעל צום שפאנ, און קינדער —
צום בור. און דאס איז א „בע“. און דאס איז א „גע“.
און דאס — א „מע“.

דרײַען זיך קינדער בײַם ביידל אָרום, בײַ סטוויגן

אַרְוָם, מִתְּלֻעָג פּוֹנְגָם טִיכְכֶל, אֵין בִּיכְלָעָךְ אֵין הָאָנָט.

אֵין לְעַדְנָעָן. אֵין לְעַיְנָעָן.

הָעֲרָת קָעַלְבָעַלְעָצָג. אֵין לְעַמְעַלְעָצָג. אֵין גַּעַנְדוּזָעָלָעָצָג. זָאָגָן זַיִ נָאָר : קָעַלְבָעַלְעָצָג – בָּעָ. לְעַמְעַלְעָצָג – מָעָ. אֵין גַּעַנְדוּזָעַלְעָצָג – גָּעָ.

גַּיִט אִיבָּעָר אַצִּיט. אֵין קִינְדָעַלְעָךְ לְיַיְעַנְעָן אֵין בִּיכְלָעָךְ שָׁוֵין פְּרִיִּי. נָאָר בִּיכְלָאֵיז קְלִיַּן אֵיז מִיסְעַלְעָךְ – וּוַיְינִיק.

פָּאָרָט טָאָטָע דָעָר פּוֹיְעָר אֵין שְׁטָעָטָל אַרְיִין, צָוָלוּפָן אַסְעָרָפָן. בְּרַעֲנָגָט עָר שָׁוֵין אַיִינּוּעָג אַבִּיכְלָא נִיטָן. לְיַיְעַנְט וּוּוּוּקָן אֵין בִּילְקָעָדָס בִּיכְעַלְעָצָם – וּוּוּאָרָט נָאָר אַוּאָרָט, אֵין שְׁוּרָעָבִי שְׁוּרָעָ. אָרוֹקָעַלְבָעַלְעָצָג – בָּעָ. אֵין לְעַמְעַלְעָצָג – מָעָ. אֵין גַּעַנְדוּזָעַלְעָצָג – גָּעָ. בִּיז בִּיכְלָאֵיז עַנְדָן. אָז בִּיכְלָאֵיז קְלִיַּן. אֵין מִיסְעַלְעָךְ – וּוַיְינִיק. אֵין לְדִידְלָעָךְ אַפָּאָר : אַיְינָס – פּוֹנְגָם טָוִי, אַיְנָם בְּלוֹוִי פָּזָן פְּאַיְאָר; אֵין אַיְינָס פּוֹנְגָם גִּינְגָּאלָד, וּוֹאָס פִּינְמָלָט אֵין קָאָרָן...

אוֹז טָאָטָע דָעָר פּוֹיְעָר אֵיז פָּאָרְנוּמָעָן אֵין פָעָלָד. הָאָט עָר קִיְין צִיִּיט נִישְׁטָצָוָה פָּאָרָן אֵין שְׁטָאָט. אֵין מָעָר שָׁוֵין קִיְין בִּיכְלָעָךְ צָוָם לְיַיְעַנְעָן נִישְׁטָא. דְּרִיְעָן זִיר קִינְדָעַלְעָךְ אַוְמָעְטִיךְ אָוָם.

שוקט אין שפאלטיוו אויף רעכטס און אויף לינקט. און
שפערטער זיך גענומען צו וועוילן און ביילקען.

— אין שיל ארין ווילט איד?

— ווילן!

— וויפל אלט?

— איך זיבן. ביילקע — זעלס, און "מציך", צוווי.

— און מוציך — ווער איז?

— מוציך? — דער לאשעך.

צעלאקט זיך דער גאסט. און טאטע אויך. און
ס'שמייכלט די מאמע. איז, נעמען די קינדער און צעלאבן
זיך אויך.

— גוט! — זאגט דער גאסט. — די שול וועט זיך

עפנען, ט'איך גיין אין שול.

— ביכעלאך מיט מייסעס וועט זיין אין דער שול?

— איר קענט דען שוין לייענען?

— וואידען? נײַן?

— איז גוט! איז גוט! איז גוט! אין שיל וועט איר
קייגן ביכער גענונג!

האָבן וועויק מיט ביילקען צעטאנצט זיך פֿאָר
פרײַיד. און דער גאָסט האָט אַרוּיסגענומען אַ פֿיכְל פֿונְעָם
טאָש. געגבען די קינדער און זאגט:

— נאָט, לייענט!

האָבן קינדער געגבען אַכְאָפְּ דָּס בִּיכְּל. אָון אוּזָּק
צְיָה דָּעַם סְטוּיג. אָון צְעַלְּיִיגְתְּ זֵיך אִין הֵי. אָין בָּאַטְּרָאָכְט

דאָס בִּיכְלַן. אוֹיפֵן עֲרַשְׁטָן בְּלֶאָט אַ קִינְדַּ אָוִיסְגָּעָמָלֶט. אָוּן אַיְיבָּן — גַּעֲשְׁרִיבָּן מִיט אָוִיסְיִיעָס גַּרְוִיסָע. אָוִיסְיִעָס עַלְפַּת. בָּאַטִּיטַדְתַּן דָּאָס וּוּאָרט, וּוּי סְהִיסְטַדְתַּן דָּאָס בִּיכְלַן.

אַיְין וּוּעוֹוִיסְק אָוּן בִּילְקָעַ לְיִיעַנְעַן דָּאָס וּוּאָרט:

— קִי... קִי... קִי... קִינְדָּעָר-פְּרִיְינְד...

לוֹוִיפֵן אָוּם הַיְנְדָעָלָעַ הַגְּנְטָעָרָן סְטוּיגַ. זָאנְגַן זַיִי נָאָךְ:

קִי... קִי... קִי-קִי.

— אַ פְּרִיְיד בִּיִּ דִי קִינְדָּעָר. אַ פְּרִיְיד אָן אָן עַה. מִיסְעָלָעַ שִׁינְעָ. אָוּן בִּילְדָעָלָעַ פִּילַ. אָוּן לִידָעָלָעַ.

3

גָּאָסְט אִיז שְׂוִין אָוּוּקְגָּעָפָּאָרַן. קִינְדָּעָר — וּוּידָעָר טְרוּוּיְירִיךְ, דָּאָס בִּיכְלַן שְׂוִין אָוִיסְגָּעָלִיְיָעָנט. וּוּ אַ מִיְּסָעַ — נָאָכְדָּעָרְצִיְּלַט. וּוּ אַ לִידָּל — אָוִיסְנוּוִיְּנִיךְ. וּוּ אַ בִּילְדָּל — נָאָכְגָּעָמָלֶט. גַּיְיַעַן קִינְדָּעָר אָוּם אַיְין בְּעַנְקָעָן: וּוּ נָעַמְתַּעַן אַ נִּיְּעָם „קִינְדָּעָר-פְּרִיְינְד“?

אָוּן אָז שָׁוֵל זִיךְרַע גַּעֲפָנֶט, זָעַנְעַן זִיךְרַע קִינְדָּעָר גַּעֲגָנָן. גַּעַן אִין שָׁוֵל. גַּעֲגָנְגָעַן מִיט סְטוּזְקָעַס צְוִישָׁן דִי זָאנְגַן. גַּעֲטָרָאָגָן אָוִיכְפַּט אַ טָּרָבָעָלָעַ עַטַּן, מִיט הַעֲפָטוֹן. אַיְין בִּיכְלָעַד אָוּן וּוּירָע אָוּן פָּעַן.

אַיְין וּוּעוֹוִיסְק אַיְין בִּילְקָעַ גַּעֲוָוָאָרט אָוּן גַּעֲוָוָאָרט. אַ וּוּאָךְ אָוּן אַ וּוּאָךְ. אָוּן אַ וּוּאָךְ אָוּן אַ וּוּאָךְ. אַ כּוּיְדָעָשָׁגָעָרָט, אָז אַנְקָוּמָעַן זָאָל דָעַר „קִינְדָּעָר-פְּרִיְינְד“. אָוּן וּוּי נָאָר גַּעֲקָוּמָעַן, פָּאָלָט מַעַן בָּאָלָד צָנָן. צָוָם עֲרַשְׁטָן — דִי הַיְלָעַ. בִּילְדָעַן דָעַרְנָאָךְ אַיְין נָאָכְדָעַם — דִי לִידָעָלָעַ.

אָוּן מִיְּסָעַ — דָעַרְנָאָךְ.

ז'יצן זיך וועוויכ און ביילקע אויף סטוויג, אונ –
 – וויסטו וואס, ביילקע? לאמיר א שרייב טונ א
 בריוו אין "ליינדר פרײַנד" ...
 – שרייבן איז שרייבן! – מאכט ביילקע און פרעגט:
 – וועויך, פון וואס?
 – וויניק פאראן פון וואס צו שרייבן? פון של!
 פון דארפ! פון גרטנעל קליעינעם, וואס מיר האבן פאָרײַיט!
 נעט מען א פען איז טינט און פאָפֿר. און מען
 שטעלט אויף איז הויף א פֿעַטְעַלְעַ קליעינס, און מען זעצעט
 זיך אנדער צו שרייבן א בריוו.
 קומט קעלבעלע, לעמעלע, הינדעַע, גאנז. שטעלן
 זיך אלע אַרום=אָזָן-אַרום. און מען קיקט איז פאָפֿר איז
 מען שאָקלְט די קעפּ.
 און איז קינדערלעך ענדיקי שרייבן דעם בריוו –
 פון שול און דארפּ איז גרטנעל קליעינעם – רוקט זיך
 דאס קעלבעלע נונטער צו און שטעלט און די אויגן
 גלייך אויף דעם בריוו און –
 – בע... בע... בע... בע...
 פֿאָרְשְׁטִיטְדָּךְ שוין וועויך, וואס קעלבעלע מײַנט:
 – בע... בע... בע-טער כאו-ער "ליינדר-פרײַנד"!...
 קומט אויך דאס גענדזעלע נונטער צו און –
 – גע... גע... גע-גע...
 פֿאָרְשְׁטִיטְדָּךְ שוין וועויך, וואס גענדזעלע מײַנט

— גע... גע... געפעלסט אונדז אלע זיעיר און זיעיר!...
מע... מע... — שרײַט דאס לָעמעלע אויס — מע...
מע... מע-ר-ער מע לְיעַנְט דִּיך, — וויל מען דִּיך מַעַר!...
צעזיניגט זיך דאס הינדעלאָויף אָקוּוֹיטְשִׁיקְלְהוּיך:

— לי... לי... לי... קִינְדָּעֶר = פֿרְיִינְד!
שרײַיבֶט וועוווק אָרְדֵין זִיעַר אַלְעַמְעַנְס בְּרִיוֹ אָוָן
לְאָזֶט זיך צום קעסטל. פֿוֹן הוֹיף הַונְדָּעָרֶת שְׁפָאָן. ווועט
ליָגָן דָּעֶר בְּרִיוֹ אַיְן קעסטל אַטָּאג. ווועט קִומְעַן צָוָא
פָּאָרָן אַ רְיִיטָעָר אֲהַיָּן. ווועט נַעֲמָעָן דָּעָם בְּרִיוֹ אָוָן
אוּוַעַשְׂקָן. גְּלִיָּך —
צום „קִינְדָּעֶר-פֿרְיִינְד“.

לוֹיפֶט וועוווק צום קעסטל אָוָן בְּיַלְקָע נָאָך אִים
אוָן קָעָלְבָּל נָאָך בְּיַלְקָעָן אָוָן לְעַמְלָל נָאָך קָאָלָב אוָן
געַנְדוֹל נָאָך לְעַמְל אָוָן הַוְּנְדָּל נָאָך גָּאנְדוֹן.

אוָן פְּלוֹצִים פֿוֹן טַוִּינְשָׁלָאָק לְאָזֶט זיך אַטוֹב, אַ
צּוֹוִיְיטָע, אַ דְּרִיטָע, אָוָן פִּינְפִּינְ אָוָן צָעָן.

צָעָן טַיְבָּעָלָעָן פְּלִיעָן אַיבָּעָר דִּי קָעָפָ. צָעָן טַיְינְגָּעָן
לְעָר וּוְאַרְקָעָן נָאָך קִינְדָּעָרְלָעָד נָאָך:

— גָּרָ... גָּרָ... גָּרָ... גָּרָ... גָּרָ...

פָּאָרְשְׁטִיטָע דָּאָך שְׁוִין וועוווק, ווֹאָס טַיְבָּעָלָע מִינְטָע.

טַיְבָּעָלָע מִינְטָע:

— גָּרָ... גָּרָ... גָּרָ... גָּרָ... גָּרָ... אַ גָּרָס אַוְיך פֿוֹן

טַיְבָּעָלָע דָּעָם „קִינְדָּעֶר-פֿרְיִינְד“! — — —

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

№ 7. 15 CZERWCA 1935
פֿרִיַּץ 30 אָד.
"Kinder - Frajnd"
DWUTY GODNIK Wydanie B

Adres redakcji i administracji: Warszawa I, Miła 33 m. 24

וַיֵּצֵן אֹוֶף הַאַלְּזַן: קְלִישָׁע אָזְן:
פְּרִיַּעַן פְּאַפִּיר צַיִיכְעַנְגְּעָן
60 150 500

■ אַין 17 בִּיכָּעָר ■

: גַּלְעַנְצְּנָדָע לְעַלְטוֹר פָּאר יְוָנָגָט אַין קִינְדָּעָר ?

קָעַנְט אַיְר בָּאָקוּמָעָן פּוֹן "קִינְדָּעָר - פָּר יְיַנְּדָ"

פָּאר 3.30 גִּילְדִּין (אוֹיסְטָלָאָנד 1.20 דָּאַלָּאָר) מִיטָּן אַיְבָּעָרְשִׁיקָּן.

קִינְדָּעָר-פְּרִיַּעַן "הָאָט פּוֹל 100-נוֹר, אַיז אַבָּ�ר וּוּעָרָת 1000-נוֹר אַפְּנָעָמָעָר

שׂוֹין דָּעָר שִׁינָּעָן:

- (8 בִּיכָּעָר – 1.30 גִּילְדִּין)
1. נָעַנְט פּוֹן וּוַיְיַטְּנָס
2. דִּי פָּאָסֶט
3. וּוּרָר לוֹיפְּט גִּיכָּעָר ?
4. דָּעַר צִיְּלוֹנְגָּעָן
5. טִיְּבָעַלְעָר
6. דֶּךְ קְלִיְּנָעָר הַעַלְפָאָנָט
7. פִּיגְעַלְעָאוֹן רָאָקָעָלָע
8. מִיְּסָעַלְעָר
(דָּעַר שִׁינָּעָן אַין אוֹיגּוֹסֶט)

זָאַמְּלוֹנָג דָּעַר צִיְּלוֹנְגָּעָן מִיטָּן בִּיאָן
גְּרָאָפִּיעָן (דָּעַר שִׁינָּעָן אַין אוֹיגּוֹסֶט)
שָׁר עַיְתָּן גַּלְעַד אַוִּיס אַוְנָדָז עַרְעָעָה אַוִּיס גָּאָבָעָס !
בָּאַשְׁטָעַלְוָנְגָּעָן וּוּרָן אַוִּיס גָּעָפִּירְט אַין טָאָג פּוֹן בָּאָקוּמָעָן דָּאָס גַּעַלְטָה.

אַדְרִיצָּן פָּאר גַּעַלְטָה (דָּרְךָ 8 בִּים שִׁיקָּן גַּעַד גַּעַד)
אַגְּנָיוֹיִן אֹוֶף חָאָס וּוְיָסָט
גַּעַט וּוּרָן גַּעַט
: (Przekaz Rozrachunkowy
"Kinder-Frajnd", Warszawa, Kartoteka 662.

אַדְרִיצָּן פָּאר בְּרוּחָה: Kinder-Frajnd, Warszawa I, Miła 33 m. 24